

Francesc Pernas, arquitecte, entrevista a ORIOL COMAS I COMA

jugar és mirar-se el món d'una altra manera

Vaig conèixer l'Oriol Comas fa una pila d'anys. Deuria ser cap a 1981 o 1982, en els primers temps de la nova Generalitat. Jo era el Cap del Servei d'Arquitectura del Departament de Sanitat i l'Oriol hi treballava d'administratiu. Des del principi, i durant tres o quatre anys, va formar part del meu equip com a cap dels serveis administratius i de publicacions. Encara a la Generalitat, va ser un dels primers normalitzadors lingüístics. Després de treballar de fotocomponedor i de directiu en una empresa municipal, va crear *Hores extraordinàries*, una consultora de comunicació pública. Ara fa cinc anys, va deixar-la per dedicar-se professionalment a la seva passió, que mai ha abandonat: els jocs. Els últims dos anys ha estat el responsable de l'àmbit del joc al Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. Ara, en Jordi Viola i ell ens volen fer jugar, i *Eupalinos* és un bon mitjà per endinsar-nos una mica més en aquest vessant tan imaginatiu de la relació social.

La primera pregunta és obligada: per què t'agrada jugar?

De petits tots juguem. Després, la majoria ho anem oblidant, perquè ens dediquem a les coses serioses, i jugar no ho és. En el meu cas, a mida que m'anava fent gran, més m'interessava mirar-m'ho tot com si es tractés de jocs. Fa potser més de trenta anys que jugo, vull dir, que jugo perquè vull, perquè m'agrada. I fa trenta anys ja no era un nen, ni ara sóc un nen gran. A més, la meva predisposició a jugar, és a dir, a pensar en un espai en què les regles són diferents, em permet mirar-me les coses des d'un angle diferent. Per mi, jugar també és mirar-me el món d'una altra manera, amb una altra mirada.

**Tens una col·lecció de més de
2.000 jocs que augmenta conti-**

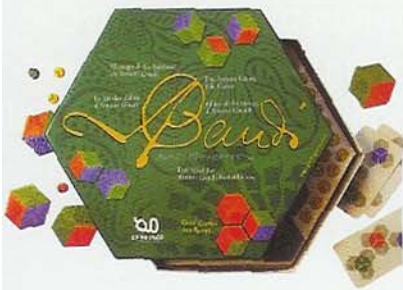
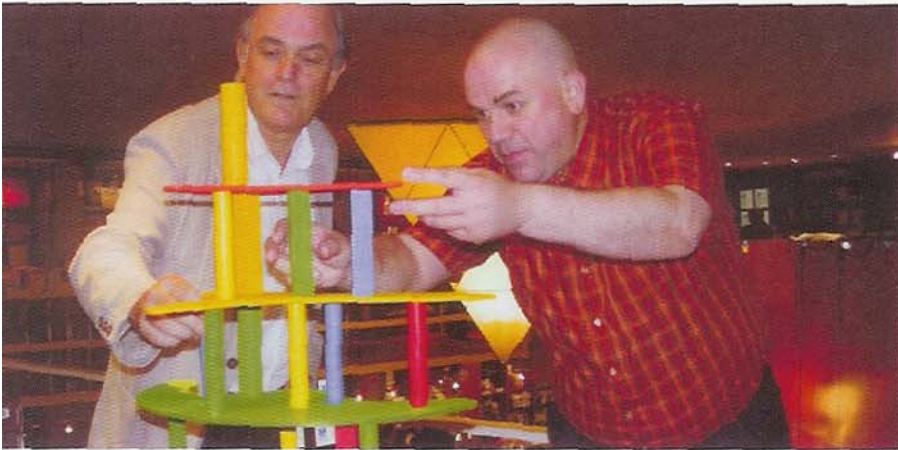
nuament. Sé que un dia sencer a la setmana el dediques a jugar. És clar, deus tenir un joc preferit.

Un no, tinc molts jocs preferits. Jugo continuament jocs nous i n'hi ha alguns que repeteixo sovint. Per mi no és possible triar-ne només un. Però si poden ser dos, són el *Barricada*, el joc de la meva infància, i un joc que no s'assembla a cap altre, l'*Eleusis*. El *Barricada*, també anomenat *Malefici*, és un joc de recorregut, com el parxís, en què cal anar traient les barricades que tapen el pas i col·locar-les als adversaris. És una llàstima que aquest magnífic joc, en venda a tot Europa, no es comercialitzi ara mateix a Espanya. El meu vell exemplar s'havia fet malbé i ara fa uns mesos vaig tenir la gran alegria que un amic me'n va regalar un, editat per Educa el 1967, pràcticament

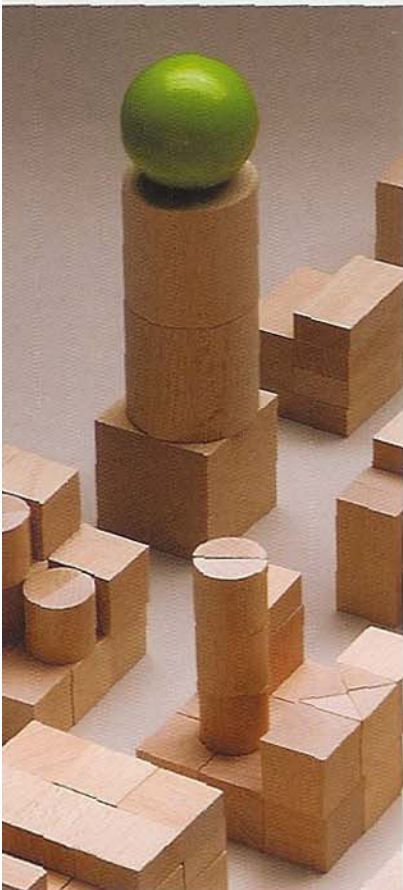
nou. L'*Eleusis* es juga amb una baralla de cartes. És tan simple com que en cada partida un jugador crea una regla de col·locació de cartes i els altres l'han d'endevinar posant per torns cartes damunt la taula. A més, el sistema de puntuació, senzill però una mica pervers, fa que per guanyar calgui que les regles siguin molt mesurades, ni fàcils ni difícils.

Hi ha jocs de tot tipus i sobre tota classe de temes. També n'hi ha sobre arquitectura, a part dels jocs de construccions que tots coneixem?

Molts i bons. De fet, una de les grans famílies de jocs de tauler són els jocs de gestió, en què cada jugador ha de fer el millor paper possible amb els recursos de què disposa per dur a terme una tasca concreta. Entre ells,



Jocs de rajoles d'Antoni Gaudí. >



Jocs de Fröbel. >

n'hi ha molts amb temes relacionats amb l'arquitectura o l'urbanisme, com *Medína*, de Stefan Dorra, ambientat en una ciutat àrab, *Manhattan*, d'Andreas Seyfarth o *Capitol*, d'Alan Moon i Aaron Weissolum, que transcorre a la Roma imperial. En altres jocs cal construir físicament edificis o construccions. Entre aquests últims destaca el divertit *Villa Paletti*, creació de Bill Payne. Sé que la Cooperativa té la intenció de posar a la venda properament alguns d'aquests jocs, o les joguines que va dissenyar Fröbel i que tant van inspirar el sentit de l'espai i de la composició al famós arquitecte Frank Lloyd Wright.

Em queda un bon record de quan vaig editar el joc que en Jep Ferret i tu vas fer sobre Antoni Gaudí. Com us el vas empescar?

Amb en Jep fem equip per a la creació de jocs des de fa uns quants anys. El 2001 ens vam proposar de fer un joc sobre algun aspecte de l'obra d'Antoni Gaudí. El joc que finalment vam crear, el *Joc de les Rajoles d'Antoni Gaudí*, va sortir naturalment mentre passejàvem pel Passeig de Gràcia. Ens vam fixar en el magnífic invent de Gaudí, fer aparèixer animals marins a dins de la ciutat! A més, trencant el ritme precís i geomètric d'unes rajoles hexagonals. Només va ser necessari afegir-hi colors i unes cartes d'objectiu secret perquè en sortís el joc que finalment vam tenir la sort que tu editessis.

És cert que en alguns països es parla d'experiències sobre la utilització de jocs a la feina per a fomentar la cohesió del grup i millorar el producte?

Els jocs són un catalitzador social i de trobada en tots els àmbits, no només a la feina. El seu ús quotidià i entre tota classe de gent, és un fet social a països com Alemanya, on té un pes econòmic important, el Japó o els Estats Units. Allà, els anomenats *lunch games*, han sorgit per satisfer aquesta demanda de les empreses que tu comentes. El *Gaudí*, per exemple, respondria bé a aquest perfil.

Dius de tu mateix que la teva professió actual és la creació de jocs. Però les teves últimes realitzacions potser tenen més relació amb la divulgació cultural que amb la creació, no?

Sí, és veritat que al Fòrum Barcelona 2004 m'hi he encarregat de tot l'àmbit del joc, és a dir, dels projectes relacionats amb el joc com a fenomen cultural i com a llenguatge. Al costat de la concepció i realització d'un espai on conèixer i jugar jocs tradicionals de tot el món, també m'he encarregat de contractar un dels millors autors de jocs del món per crear el joc oficial del Fòrum. Però també he dissenyat un altre joc del Fòrum per als nens, i he desenvolupat un joc a Internet i un altre de recorregut per tot el territori del Fòrum.

Per acabar, pots fer-nos cinc cèntims dels teus projectes immediats?

Ara mateix hi ha una proposta meua al Museu del Joguet de Catalunya a Figueres. El seu nom és *Tot és per tocar* i es tracta d'una exposició de jocs en què en lloc de mirar-los i prou, s'hi pot jugar. I al mes de febrer sortirà un llibre en què he estat treballant els últims anys i que és el resum de trenta i tants anys de jugador adult, *El món en jocs*, un recorregut per cent millors jocs de tauler de la història.